

AJ 21-12-2022

TER BESLISSING

Aan
de staatssecretaris van Financiën – Toeslagen en Douane

Directie Directe
Belastingen & Toeslagen

Persoonsgegevens

nota

Beleidsreactie Evaluatie Awir en
dienstverlening/uitvoering Toeslagen - tekenversie

Datum
19 december 2022

Notanummer
2022-0000321182

Bijlagen
1. Beleidsreactie
2. Appreciatie begeleidingsco
3. Nota DB&T 295784
4. Evaluatierapport

Aanleiding

U stuurt de evaluatie van de Awir en dienstverlening en uitvoering Toeslagen met een beleidsreactie naar de Tweede Kamer. Naar aanleiding van de bespreking op donderdag 15 december jl. is de brief aangepast.

Beslispunten

- Stemt u in met deze beleidsreactie? Indien u instemt, verzoeken we u de brief te ondertekenen.
- Graag uw akkoord voor het openbaar maken van de nu voorliggende nota en notanr. 295784, conform de beleidslijn Actieve openbaarmaking nota's. Omliggende delen worden voorafgaand aan openbaarmaking onzichtbaar gemaakt.

Kernpunten

- Uw aanwijzingen zijn in de brief verwerkt.
- M.VWS en M.VRO zijn akkoord met de brief. Van M.SZW is nog geen reactie ontvangen. Mogelijk komt deze vandaag. Omdat de brief 'mede namens' is, zal de verzending daarop moeten wachten.
- De aangepaste brief is opnieuw aan de andere departementen voorgelegd; we verwachten geen bezwaren tegen deze aanpassingen.

Toelichting

U heeft de Tweede Kamer toegezegd om de beleidsreactie in november aan te bieden. Toen was de verwachting dat het rapport in oktober gereed zou zijn; de definitieve versie is van 17 november jl.

Communicatie

N.v.t.

Politiek/bestuurlijke context

Met het versturen van het onderzoek en de beleidsreactie voldoet u aan de wettelijke verplichting om de Awir te evalueren. Bovendien is dit het resultaat van de in de Strategische Beleidsagenda aangekondigde beleidsdoorlichting van de dienstverlening en uitvoering van Toeslagen. Verder doet u de toezeggingen ten aanzien van de evaluatie van het partnerbegrip en de 10% regeling af en voldoet u aan de motie Grinwis c.s. ten aanzien van niet-gebruik. U heeft de Tweede Kamer toegezegd om de beleidsreactie in november aan te bieden.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Niet van toepassing.

**DEPARTEMENTAAL BREED
TER BESPREKING**

Aan

de staatssecretaris van Financiën – Toeslagen en Douane

TER INFORMATIE

Aan

De staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst

Fiscale Zaken
Directie Directe
Belastingen & Toeslagen

Persoonsgegevens

Kopie aan
de staatssecretaris van
Financiën – Fiscaliteit en
Belastingdienst

nota

Beleidsreactie evaluatie Awir, dienstverlening en uitvoering

Datum

1 december 2022

Notanummer

2022-0000295784

Bijlagen

1. Concept beleidsreactie
2. Definitieve evaluatie Awir, dienstverlening en uitvoering.

Aanleiding

Er is een evaluatie van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen (Awir), en de dienstverlening en uitvoering door Toeslagen uitgevoerd. Op 24 november heeft er met u (staatssecretaris Toeslagen en Douane) een gesprek plaatsgevonden over de bevindingen, conclusies en aanbevelingen van deze evaluatie. Hierbij ontvangt u een conceptbrief waarmee u het onderzoek kunt aanbieden aan de TK, en mede namens collega bewindspersonen een reactie geeft op het rapport.

Deze nota wordt ter info aan StasFB gezonden, vanwege het feit dat dit een evaluatie van Belastingdienst/Toeslagen vóór de ontvlechting betreft.

Bespreekpunten

Wij horen graag uw algemene appreciatie, en meer specifieke aandachtspunten ten aanzien van deze conceptbrief.

Kernpunten

- Sinds de vorige nota is de redactionele slag in het rapport door het onderzoeksbureau afgerond op 17 november. U ontvangt voor de volledigheid het definitieve rapport bij deze nota.
- De conceptbrief bevat de volgende onderdelen:
 - Een inleiding waarin de formele aanleiding wordt geschetst en politiek bestuurlijke duiding bij het onderzoek wordt gegeven.
 - Een beschrijving van de opzet en aanpak van het onderzoek.
 - Een samenvatting van de bevindingen en conclusies ten aanzien van de Awir, de uitvoering & dienstverlening, de motie en toezeggingen en het burgerperspectief.
 - Een reflectie van de appreciatie van de begeleidingscommissie.
 - Een algemene appreciatie vanuit het kabinet op het onderzoek.
 - Een appreciatie op de aanbevelingen (beleidsopties).
- In de algemene appreciatie worden de bevindingen gezien in het kader van het reeds ingezette en voorgenomen acties om knelpunten weg te nemen. Veel van de ingezette acties worden ondersteund door dit onderzoek. Ook kan dit onderzoek worden gezien als aanmoediging om meer te doen, bijvoorbeeld t.a.v. niet-gebruik.
- In de algemene appreciatie wordt ook ingegaan op een uitkomst van het onderzoek dat een deel van de ondervraagden heeft gezegd zonder de toeslag rond te kunnen komen. Hierop wordt aangegeven dat het Kabinet hierin niet

06.12.22

Dank
Men

direct aanleiding ziet om extra acties vanuit toeslagen in te zetten. Mede omdat er ook KOT-ontvangers tussen de ondervraagden zit en omdat het maar om 1 enquête-vraag gaat. Het kabinet heeft uiteraard oog voor wat huishoudens nodig hebben om rond te komen. Daarom wordt verwezen naar de commissie sociaal minimum die onderzoekt wat huishoudens nodig hebben om rond te komen en deel te kunnen nemen aan de maatschappij.

- Ten aanzien van de door het onderzoeksbureau geschetste beleidsopties luidt de reactie -groveweg- als volgt:
 - De beleidsopties ten aanzien van de vermogensgrens en het partnerbegrip zijn bekend, en in de brief wordt verwezen naar de prioritering die het kabinet in de kamerbrief van 14 juni jl. kenbaar heeft gemaakt in het kader van de verbeteringen van de motie Lodders/van Weyenberg.
 - Het vervangen van het verzamelinkomen door het bruto-inkomen kent voor- en nadelen. In de reactie wordt aangegeven het kabinet gezien het volle (IV-)portfolio van Toeslagen terughoudend is met de inzet van schaarse capaciteit op maatregelen waarvan onzeker is of deze helpen de problematiek in het stelsel te verminderen.
 - Op de onderwerpen waar het onderzoeksbureau ruimte voor verbetering ziet in de dienstverlening, zijn reeds door Toeslagen maatregelen inzet en dit onderzoek bevestigt om daar actief mee door te gaan: de wijze waarop brieven zijn opgesteld, maatwerk, niet-gebruik, attendering.
 - Niet-gebruik: het rapport geeft geactualiseerde gegevens voor ZT en kindgebonden budget.

Toelichting

Interdepartementale afstemming

- De interdepartementale afstemming verloopt soepel.
- Algemene teneur uit de interdepartementale klankbordgroep is dat men de bevindingen over het algemeen niet verrassend vindt, en dat dit vooral wordt gezien als ondersteuning van staand en voorgenomen beleid. In de klankbordgroep klinken kritische geluiden over het rapport. Dat ziet bijvoorbeeld op het feit dat het onderzoeksrapport op een aantal plekken causale verbanden suggereert, terwijl het onderzoeksbureau dat causale verband niet heeft kunnen onderzoeken. Zo lijkt het rapport te suggereren dat het aantal terugvorderingen is gestegen als gevolg van covid of het vervallen van de inkomensgrenzen in de huurtoeslag, terwijl dat niet is onderzocht. Ook zijn andere departementen kritisch op het punt waarop wordt gesteld dat een deel van de toeslagontvangers rond kan komen zonder de toeslag.
- BZK, SZW en VWS kunnen zich (ambtelijk) vinden in dit concept en zijn akkoord om het rapport en reactie door u mede namens hun bewindspersonen aan de Tweede Kamer aan te laten bieden.
- De Awir heeft buiten het toeslagendomein ook doorwerking op andere domeinen. Met OCW is besproken dat formeel mede namens OCW niet passend of nodig lijkt. OCW is wel akkoord met deze tekst.
- De afstemming geeft dusver geen aanleiding voor agendering in de RWIZO (10 januari) en/of MR (13 januari). Uw politieke wegging kan anders zijn.

Vervolgproces

- Afhankelijk van uw feedback kunnen we de conceptreactie daarna aanpassen en nogmaals aan u voorleggen of afronden, en ter ondertekening aan u voorleggen. Parallel aan uw akkoord worden de andere bewindspersonen ook om akkoord gevraagd.
- Onze ambitie is om de evaluatie en de beleidsreactie voor het einde van het jaar aan de TK door u aan de TK aan te laten bieden.

Opbouw en inhoud brief

- De indeling in de brief is gangbaar bij een beleidsreactie op een onderzoeksrapport
- Om de lezer te faciliteren en vanwege de brede opzet en reikwijdte van het rapport, hebben we ervoor gekozen om een relatief uitgebreide samenvatting van het rapport te geven.
- In de beleidsreactie zijn ook kritische noten t.a.v. de kwaliteit van het rapport opgenomen.

Communicatie

Er wordt nog gewerkt aan een infographic om de resultaten van het onderzoek toegankelijk en in de huisstijl te kunnen presenteren aan het publiek.

Politiek/bestuurlijke context

- Met het versturen van het onderzoek en de beleidsreactie voldoet u aan de wettelijke verplichting om de Awir te evalueren, doet u de toezegging ten aanzien van de evaluatie van het partnerbegrip en de 10% regeling af en voldoet u aan de motie Grinwis c.s. ten aanzien van niet-gebruik.
- Gelet op uw laatste toezegging om de evaluatie in november aan de TK aan te bieden, ligt het voor de hand dat u de TK opnieuw informeert over uitstel wanneer het niet lukt om dit voor het kerstreces af te ronden.
- Dat lijkt met name voor het lid Grinwis (CU) ongelukkig, omdat hij meermaals heeft verzocht om de informatie over niet-gebruik.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Niet van toepassing.